

Združenje občin Slovenije

**Dunajska 156,
1000 Ljubljana**

info@zdruzenjeobcin.si

Številka: 007-89/2025-1630-4

Datum: 12.9.2025

Zadeva: Pobuda Združenja občin Slovenije za enakopravno obravnavo občin pri dostopu do sredstev Celostnih teritorialnih naložb in za spremembo statusa mestnih občin - odgovor

Zveza: dopis GSV št. 54400-3/2025/2 z dne 28.8. 2025

Spoštovani,

dne 9.9.2025 smo vam z dopisom 007-89/2025-1630-2 podali odgovor na vašo pobudo v kateri opozarjate na trenutno ureditev, ki mestnim občinam omogoča prednostni dostop do sredstev Celostnih teritorialnih naložb (CTN). V nadaljevanju ta odgovor dopolnjujemo z mnenjem Ministrstva za javno upravo, ki se nanaša na vašo pobudo glede spremembe zakonodaje, po kateri bi vse občine s sedežem mesta lahko pridobile status mestne občine.

Mesto in mestna občina sta ustavni kategoriji, ki ju opredeljuje 141. člen Ustave Republike Slovenije (URS)¹. Drugi odstavek 141. člena ustave določa, da mestna občina opravlja kot svoje tudi z zakonom določene naloge iz državne pristojnosti, ki se nanašajo na razvoj mest. Določba prvega odstavka 141. člena veže status mestne občine na mesto, vendar pa se je potrebno zavedati, da občine praviloma obsegajo večja območja, kot je mesto, še posebej to velja za mestne občine. Določbe Zakona o lokalni samoupravi (ZLS),² ki urejajo pogoje za pridobitev statusa mestne občine, temeljijo na določbi prvega odstavka 141. člena ustave, ki določa: »Mesto lahko dobi po postopku in ob pogojih, ki jih določa zakon, status mestne občine.« Z zakonom je bilo torej treba opredeliti, katero naselje ima status mesta, kar določa 15. a člen ZLS³, in kakšne pogoje mora mesto izpolniti, da lahko pridobi status mestne občine, kar pa določa 16. člen ZLS. Statusa mestne občine namreč ne more

¹ Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121,140,143, 47/13 – UZ148, 47/13 – UZ90,97,99, 75/16 – UZ70a in 92/21 – UZ62a.

² Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 11/14 – popr., 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDSL-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A, 80/20 – ZIUOOPE, 62/24 – odl.

³

Mesto je večje urbano naselje, ki se po velikosti, ekonomski strukturi, gostoti naseljenosti in zgodovinskem razvoju razlikuje od drugih naselij. Mesto ima več kot 3.000 prebivalcev. Naselje dobi status mesta z odločitvijo vlade.

dobiti mesto (zgolj mesto – brez obmestja ali zaledja). Dobi ga torej lahko občina, v kateri je mesto, ki pa je teritorialno oblikovana v skladu s posebnimi zakonskimi pogoji.

ZLS določa v 16. členu, da se lahko občini dodeli status mestne občine, če je na njenem območju mesto, ki ima najmanj 20.000 prebivalcev in 15.000 delovnih mest ter je gospodarsko, kulturno in upravno središče širšega območja.

Z vprašanjem meril za določitev mest in mestnih občin se je srečal že pripravljavec ZLS, ki je določil, da mesto lahko dobi status mestne občine, če ima najmanj 10.000 prebivalcev in je geografsko, gospodarsko in kulturno središče svojega gravitacijskega območja. ZLS iz leta 1993 je določil pogoje za ustanovitev mestne občine, vendar jih je državni zbor v letu 1994 spremenil, določil pa je tudi pogoje za pridobitev statusa mesta. To je storil v skladu z odločbo ustavnega sodišča, v kateri je navedeno, da se mestna občina ustanovi zato, da bi njeni občani lahko smiselno in funkcionalno sodelovali pri upravljanju lokalnih javnih zadev na območju mesta kot specifične urbane lokalne skupnost. Pri odločanju o ustanovitvi mestne občine pa je pomembno upoštevati »ustavno koncepcijo mestne občine«, kot jo je oblikovalo Ustavno sodišče Republike Slovenije v vrsti svojih odločb. V drugem odstavku 141. člena URS pa je zapisano, da mestna občina opravlja kot svoje tudi z zakonom določene naloge iz državne pristojnosti, ki se nanašajo na razvoj mest. Temeljna vsebina statusa mestne občine so, v skladu s to določbo ustave in »ustavno koncepcijo mestne občine«, torej pristojnosti, ki so opredeljene drugače od siceršnjih pristojnosti občin. V preteklosti so ministrstva, ki so bila pristojna za lokalno samoupravo, na pobudo za pripravo zakona o mestnih občinah, večkrat pozvala mestne občine katere so državne naloge, ki bi jih le-te opravljale kot svoje, vendar ustreznih vsebinskih odgovorov ni bilo.

V Sloveniji imamo 69 mest, od tega ima po številu prebivalcev najmanjše mesto Kostanjevica na Krki 702 prebivalca, sledita mesto Radeče z 1.915 prebivalci in mesto Ormož z 1.939 prebivalci. Ugotavljamo, da že sedaj vseh 12 mestnih občin, ki jih je ustanovil Državni zbor Republike Slovenije, ne izpolnjuje zakonskih zahtev. Trenutno ministrstvo nima v presoji nobene pobude za dodelitev statusa mestne občine.

Na podlagi zgoraj navedenega menimo, da je vaš predlog vsebinsko neustrezen in ustavno pravno vprašljiv. Prav tako menimo, da zaradi konkretnega razloga, kot je dostop do sredstev Celostnih teritorialnih naložb, ni mogoče pričeti aktivnosti za spremembo ustavnega koncepta mestnih občin, ki jih konkretizira ZLS, saj menimo, da je vsebina v ZLS glede mestnih občin ustrezno urejena.

S spoštovanjem,

dr. Aleksander Jevšek, minister

Odgovorna oseba organa upravljanja
po pooblastilu št. 1001-4/2020-SVRK-53 z dne 31. 1. 2024
mag. Mojca Aljančič,
generalna direktorica Direktorata za kohezijo

V vednost:

- Generalni sekretariat Vlade RS; gp.gs@gov.si
- Ministrstvo za javno upravo; gp.mju@gov.si